

หนังสือสำหรับค้นคว้าอ้างอิง
กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี
ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2544

ชุดสัตว์เศรษฐกิจใหม่

การเลี้ยง

นกกระจอกเทศ

E-mail : macpress@MACeducation.com
www.MACeducation.com

กลุ่มเกษตรสร้างไทย

 MACE EDUCATION

หนังสือสำหรับค้นคว้าอ้างอิง

ชุดสัปดาห์เศรษฐกิจใหม่

การเขียนนวกกระจอกเทศ

สำหรับ

บุคคลทั่วไป นักเรียนที่ศึกษาต่อในสายอาชีพ
นักเรียนที่สนใจในการประกอบอาชีพเกษตรกรรม

และ

นักเรียนระดับช่วงชั้นที่ 3-4

กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี

สาระที่ 1 : การดำรงชีวิตและครอบครัว

มาตรฐาน ง 1.1 : เข้าใจ มีความคิดสร้างสรรค์ มีทักษะ มีคุณธรรม มีจิตสำนึก
ในการใช้พลังงาน ทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม ในการทำงาน
เพื่อการดำรงชีวิตและครอบครัวที่เกี่ยวข้องกับงานบ้าน
งานเกษตร งานช่าง งานประดิษฐ์ และงานธุรกิจ

มาตรฐาน ง 1.2 : มีทักษะกระบวนการทำงาน การจัดการ การทำงานเป็นกลุ่ม
การแสวงหาความรู้ สามารถแก้ปัญหาในการทำงาน รักการ
ทำงาน และมีเจตคติที่ดีต่องาน

สาระที่ 2 : การอาชีพ

มาตรฐาน ง 2.1 : เข้าใจ มีทักษะ มีประสบการณ์ในงานอาชีพสุจริต มีคุณธรรม
มีเจตคติที่ดีต่องานอาชีพ และเห็นแนวทางในการประกอบ
อาชีพสุจริต

กลุ่มเกษตรสร้างไทย

การเลี้ยงนกกระจอกเทศ

ข้อมูลทางบรรณานุกรมของทอสมุดแห่งชาติ

การเลี้ยงนกกระจอกเทศ.--กรุงเทพฯ : แม็ค, 2545.

128 หน้า

1. นกกระจอกเทศ--การเลี้ยง. I. ชื่อเรื่อง.

636.694

ISBN : 974-308-924-1

สงวนลิขสิทธิ์ตามพระราชบัญญัติ

บริษัทขอสงวนลิขสิทธิ์ ห้ามมิให้ผู้ใดนำส่วนหนึ่งส่วนใด หรือตอนหนึ่งตอนใด
ของเนื้อเรื่อง ภาพประกอบและอื่นๆ ที่ปรากฏอยู่ในหนังสือเล่มนี้ ไปทำการคัดลอก

โดยวิธีพิมพ์ดีด เรียงตัวอัดสำเนา ถ่ายฟิล์ม ถ่ายเอกสาร

พิมพ์โดยเครื่องจักร หรือวิธีการอื่นใดเพื่อนำไปแจกจำหน่าย

พิมพ์ครั้งที่ 1 : สิงหาคม พ.ศ. 2545

ราคา 85 บาท

จัดจำหน่ายโดย บริษัท สำนักพิมพ์แม็ค จำกัด

การสั่งซื้อ : ส่งธนาคัตติส่งจ่าย ไปรษณีย์ลาดพร้าว ในนาม อาจารย์พีระ พนาสุภน

9/99 อาคารแม็ค ซอยลาดพร้าว 38 ถนนลาดพร้าว แขวงลาดยาว

เขตจตุจักร กรุงเทพฯ 10900

โทร. 0-2512-0661, 0-2938-2022-7 แฟกซ์ 0-2938-2028

พิมพ์ที่ บริษัท จูนพับลิชชิ่ง จำกัด

โทร. 0-2277-7266, 0-2276-6570

คำนำสำนักพิมพ์

การเลี้ยงปลุสัตว์เพื่อสำหรับใช้เป็นอาหาร ถือว่าเป็นส่วนหนึ่งของภาคการเกษตร ซึ่งช่วงเวลานี้ประเทศไทยได้มีการส่งเสริมให้มีการเลี้ยงสัตว์เศรษฐกิจใหม่ ๆ หลายชนิด ในบรรดาสัตว์เศรษฐกิจดังกล่าว นกกระจอกเทศก็เป็นสัตว์เศรษฐกิจตัวใหม่ที่เกษตรกรให้ความสนใจและหันมาเลี้ยงกันมากขึ้น เพราะเป็นสัตว์ที่สามารถเลี้ยงได้ดีในประเทศไทย ผลผลิตที่ได้ก็สามารถใช้ได้ทุกส่วน ไม่ว่าจะเป็นเนื้อ หนัง หรือไข่ และยังมีราคาสูงกว่าสัตว์ชนิดอื่น ทั้งยังเป็นที่ต้องการของตลาดภายในประเทศและต่างประเทศอีกด้วย

บริษัท สำนักพิมพ์แม็ค จำกัด จึงมีแนวคิดที่จะจัดทำหนังสือเกี่ยวกับสัตว์เศรษฐกิจ เพื่อเป็นทางเลือกทางหนึ่งแก่เกษตรกรไทยและผู้ที่สนใจนำไปประกอบเป็นอาชีพหลักหรืออาชีพเสริม และเป็นการจุดประกายความคิดให้กับนักเรียนที่มุ่งมั่นในการประกอบอาชีพเกษตรกรรมหรือศึกษาต่อในสายอาชีพต่อไป

หนังสือชุดสัตว์เศรษฐกิจใหม่มีทั้งหมด 2 เล่ม ได้แก่ การเลี้ยงนกกระจอกเทศ และการเลี้ยงกวาง ทั้งนี้ได้ให้กลุ่มเกษตรกรสร้างไทยที่ประกอบด้วยนักวิชาการการเกษตร นักการศึกษา และเกษตรกรผู้มีประสบการณ์ด้านการเกษตร เป็นผู้รวบรวมข้อมูลในการเขียน ซึ่งทางบริษัทฯ หวังว่าคงจะเป็นประโยชน์แก่เกษตรกรและผู้สนใจไม่น้อย

กองบรรณาธิการ

บริษัท สำนักพิมพ์แม็ค จำกัด

คำนำผู้เขียน

หนังสือ “การเลี้ยงนกกระเจอกเทศ” เล่มนี้ เป็นหนังสือหนึ่งในชุด “สัตว์เศรษฐกิจใหม่” ที่ทางกลุ่มเกษตรสร้างไทยได้รวบรวมจัดทำขึ้น...ซึ่งไม่เพียงเป็นหนังสือแนะนำการเลี้ยงสัตว์เพียงอย่างเดียว แต่ได้นำเสนอข้อมูลด้านพฤติกรรมตามธรรมชาติของสัตว์ประเภทนี้ รวมถึงนำประสบการณ์ของคนไทยที่ถือเป็นรุ่นบุกเบิกในการนำสัตว์ชนิดนี้มาเลี้ยงก่อนที่จะกรมปศุสัตว์จะเสนอให้เป็นสัตว์เศรษฐกิจด้วยซ้ำไป

ความสำเร็จของหนังสือเล่มนี้ ทางกลุ่มเกษตรสร้างไทยขอขอบคุณกองบรรณาธิการ บริษัท สำนักพิมพ์แม็ค จำกัด ที่ดำเนินการจัดพิมพ์ขึ้นมา อันเป็นสื่อกลางระหว่างกลุ่มผู้เขียนกับผู้อ่านได้เข้าใจไปในแนวทางเดียวกัน

“กลุ่มเกษตรสร้างไทย” นี้ เป็นการรวมตัวของนักเขียนสารคดี นักวิชาการ การเกษตร นักการศึกษา และเกษตรกร รวมกันเป็นกลุ่มเพื่อเขียนงานด้านการเกษตรพื้นฐานประเภทต่างๆ ที่ใช้ภาษาสื่อสารง่ายๆ เพื่อให้ผู้อ่านเข้าใจ ซึ่งหวังว่าจะเป็นแรงผลักดันหนึ่งในการรณรงค์และส่งเสริมให้คนไทยเห็นคุณค่าของการเกษตรอันเป็นรากฐานเดิมของสังคมไทย

หนังสือเล่มนี้อาจมีข้อบกพร่องอยู่บ้าง ทางกลุ่มเกษตรกรสร้างไทยยินดีน้อมรับการติชมและคำแนะนำ โดยอาจติดต่อผ่านมาทาง บริษัท สำนักพิมพ์แม็ค จำกัด หรือผ่านมายังกลุ่มเกษตรสร้างไทย ที่ E-mail : kasetthai@hotmail.com

หวังว่าคุณผู้อ่านคงติดตามงานเขียนของกลุ่มเกษตรสร้างไทยต่อไป

คณะผู้จัดทำ

กลุ่มเกษตรสร้างไทย

สารบัญ

นกกระจอกเทศ แหล่งกำเนิดและพฤติกรรมตามธรรมชาติ	9
การแยกประเภทของนกกระจอกเทศ	14
ลักษณะนิสัยของนกกระจอกเทศ	17
การกินอาหารของนกกระจอกเทศ	18
การป้องกันตัว	19
การออกไข่	21
จากแหล่งธรรมชาติสู่การเพาะเลี้ยง	23
สัตว์เศรษฐกิจใหม่ในเมืองไทย	26
การเลี้ยงนกกระจอกเทศ	30
คอกสำหรับนกกระจอกเทศ	34
การให้อาหารนกกระจอกเทศ	43
การผสมพันธุ์และการจัดการ	53
การผสมพันธุ์	54
การฟักไข่	58

การเลือกไขฟัก	60
การดูแลไขฟัก	61
ปัจจัยที่ช่วยในการฟักไข่ให้ได้ผลดี	65
การคัดเพศ	67
การเลี้ยงการจัดการ	68
โรคและการป้องกัน	75

ประโยชน์ที่ได้จากนกกกระลอกเทศ

77

ประโยชน์จากไข่	79
ประโยชน์จากขน	80
ประโยชน์จากหนัง	82
ประโยชน์จากน้ำมัน	84
ประโยชน์จากเนื้อ	85
ประโยชน์จากส่วนอื่นๆ	86
ประโยชน์จากการท่องเที่ยว	87

ข้อพึงระวังในการเลี้ยงนกกระจอกเทศ	91
ข้อพึงระวังในการให้อาหารนกกระจอกเทศ	92
ข้อพึงระวังในช่วงผสมพันธุ์และการออกไข่	93
ข้อพึงระวังในการพิจารณาความสมบูรณ์ของนกกระจอกเทศ	93
งบประมาณและการลงทุน	95
สถานการณ์ด้านการตลาด	97
เริ่มต้นเลี้ยงนกกระจอกเทศอย่างไร	98
ราคานกกระจอกเทศ	100
บทบาทของกรมปศุสัตว์	101
อัตราการค้ำทุนในการเลี้ยง	103
ธุรกิจฟาร์มนกกระจอกเทศในต่างประเทศ	105
ประสบการณ์จากฟาร์มนกกระจอกเทศในประเทศไทย	107
ฟาร์มนกกระจอกเทศในนามเครือเจริญโภคภัณฑ์ (ซีพี)	108
“แก่งกระจานออสทริซฟาร์ม” จากธุรกิจเรียลเอสเตตสู่	

ฟาร์มเลี้ยงนกกระจอกเทศ	111
“ฟาร์มทับทิมทอง” จากมัลดีฟส์มาเป็นเจ้าของ	
ฟาร์มเลี้ยงนกกระจอกเทศ	114
“ไร่เลอชัย” ที่จังหวัดกาญจนบุรี	116
“ฟาร์มสวนสน” หนึ่งเดียวในกำแพงเพชร	118

บรรณานุกรม 122

ภาคผนวก 125

**นกกระเจอกเทศ
แหล่งกำเนิดและพฤติกรรม
ตามธรรมชาติ**

นกกระจอกเทศ แหล่งกำเนิดและพฤติกรรมตามธรรมชาติ

“นกกระจอกเทศ” (Ostrich) เป็นสัตว์ที่มีประวัติความเป็นมาอันยาวนาน และถือว่าเป็นหนึ่งของสัตว์โบราณที่อยู่คู่โลกมาหลายร้อยล้านปี เห็นได้จากการสำรวจพบซากหินฟอสซิลของนกกระจอกเทศทางตอนใต้ของประเทศรัสเซีย อินเดีย และทางตอนเหนือของประเทศจีน

นกกระจอกเทศมีถิ่นกำเนิดในทวีปแอฟริกา ถือเป็นนกที่มีขนาดใหญ่ที่สุดในโลก และเป็นนกที่มีลักษณะพิเศษ คือ

- บินไม่ได้

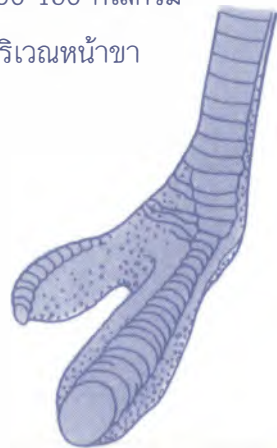
- ลำตัวขนาดใหญ่ ตัวผู้ขนาดใหญ่โตเต็มที่สูงประมาณ 2.00-2.50 เมตร กึ่งหนึ่งเป็นความสูงของลำคอและคีรษะ น้ำหนักประมาณ 100-165 กิโลกรัม มีขนสีดำ ส่วนขนปีกและขนหางจะมีสีขาว ส่วนตัวเมียจะมีขนสีน้ำตาลเทาอ่อน สูงประมาณ 1.75-2.30 เมตร น้ำหนักประมาณ 90-150 กิโลกรัม

- ขายาวและแข็งแรง มีเกล็ดหุ้มเป็นแถวบริเวณหน้าขา

- ตีนแต่ละข้างมี 2 นิ้ว ลักษณะของนิ้วจะอ้วนสั้นและแข็งแรง โดยมีนิ้วหนึ่งขนาดใหญ่กว่าอีกนิ้ว ใต้ตีนจะเป็นเนื้ออ่อนๆ ปลายนิ้วฟูใหญ่

- ปากสั้นแบนกว้าง โคนปากล้ามาอยู่ใต้ตา

- จมูกเป็นรูปรี อยู่ประมาณกึ่งกลางของปากบน

▲ ลักษณะตีนของนกกระจอกเทศ

- ปีกสั้น ประกอบด้วยขนปีกซึ่งเป็นขนอ่อนๆ ขนาดยาวโค้งลง และมีหางสั้น

▲ โครงสร้างกะโหลกของนกกระจอกเทศ

นกกระจอกเทศเป็นสัตว์ในกลุ่ม Ratites ซึ่งเป็นสัตว์ปีกที่บินไม่ได้ มีด้วยกัน 5 ชนิด แบ่งแยกตามถิ่นกำเนิดตามส่วนต่างๆ ของโลก คือ

1. นกกีวี (Kiwi) มีถิ่นกำเนิดอยู่ในประเทศนิวซีแลนด์และถือเป็นสัญลักษณ์ของประเทศนี้ด้วย ตัวไม่ใหญ่ ตัวโตเต็มที่จะมีน้ำหนักเพียง 3-4 กิโลกรัมเท่านั้น

▲ นกกีวีเป็นสัญลักษณ์ของประเทศนิวซีแลนด์